

When to Recite the Bracha of Leishev B'Sukkah

ויקרא כ"ג:מ"ג

(מב) בַּסֻּכּוֹת תִּשְׁבּוּ שִׁבְעַת יָמִים כָּל-הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל יֹשֵׁב בַּסֻּכּוֹת: (מג) לְמַעַן יֵדְעוּ דַרְתֵּיכֶם כִּי בַסֻּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהוֹצִיאִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אֲנִי ד' אֱלֹהֵיכֶם

רמב"ן שם

ואמר: כל האזרח בישראל – כאומר כל אשר הוא מישראל, מגדולם ועד קטנם, שלא יהיה די באחד מבני הבית לדור בסוכה והשאר ישבו בבתיים, אבל כולם ישבו בסוכות.

רמב"ם ספר המצוות מצוות עשה קס"ח

היא שצונו לישב בסוכה שבעת ימים בימי החג. והוא אמרו יתברך "בסוכות תשבו שבעת ימים" (ויקרא כ"ג:מ"ב). וכבר התבאר משפטי מצוה זו במסכת סוכה. ואין הנשים חייבות בה. (אמור אל הכהנים, רמב"ם הלכות שופר וסוכה ולולב פ"ו):

מסכת סוכה מ"ה:

אמר רב יהודה אמר שמואל לולב שבעה וסוכה יום אחד, מ"ט? לולב דמפסקי לילות מימים כל יומא מצוה באפיה נפשיה הוא, סוכה דלא מפסקי לילות מימים כולהו שבעה כחד יומא אריכא דמו. ורבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן סוכה שבעה ולולב יום אחד, מאי טעמא? סוכה דאורייתא שבעה ולולב דרבנן סגי ליה בחד יומא. כי אתא רבין אמר רבי יוחנן אחד זה ואחד זה שבעה

מסכת סוכה כ"ח:

גמ': ת"ר כל שבעת הימים אדם עושה סוכתו קבע וביתו עראי, כיצד? היו לו כלים נאים מעלן לסוכה מצעות נאות מעלן לסוכה אוכל ושותה ומטייל בסוכה, מה"מ? דת"ר {ויקרא כ"ג:מ"ב} "תשבו" כעין תדורו, מכאן אמרו כל שבעת הימים עושה אדם סוכתו קבע וביתו עראי, כיצד היו לו כלים נאים מעלן לסוכה מצעות נאות מעלן לסוכה אוכל ושות' ומטייל בסוכה ומשנן בסוכה.

רמב"ם שופר וסוכה ולולב ו'י"ב

כל זמן שייכנס לישב בסוכה כל שבעה, מברך קודם שישב ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם אשר קידשנו במצוותיו וציונו לישב בסוכה.

הגהות מיימוניות שם

[ק] ואפילו בעשרה זימני ביומא, וכן כתב בה"ג וכן ספר יראים וראיה מתפילין דרבנן דבי רב אשי כל אימת דמשמשי מברכי, וכן מצאתי בפרק לולב וערבה, ודלא כר"ת שאמר שברכה בסעודה פוטרת כל טיול ולימוד ושינה שמסעודה לסעודה. וכן פסק רבינו שמחה, וז"ל דכל חד וחד מהני דמיחייבי לנהוג בסוכה מברך עליו הברכה לישב בסוכה ואפילו נכנס לישן, ולא ישנה ממטבע הברכות ואומר לישב בסוכה לישנא דקרא בסכות תשבו עכ"ל. וכן בעל הרוקח וכן רבינו אבי"ה. וכתב ונ"ל שאם יצא על מנת לחזור מיד ולא הסיח דעתו שא"צ לחזור ולברך, ע"כ:

מגיד משנה שם

כל זמן שיכנס בסוכה וכו' – מסקנא דגמרא פרק לולב וערבה (סוכה מ"ז) דכל זמן שנכנס לישב בה מברך וכן כתוב בהלכות, ודעת הגאונים שאפילו נכנס בה מאה פעמים ביום חייב לברך וכן דעת רבינו. וראיתי כתוב דדוקא כשיצא יציאה גמורה לעשות ענינו ושלא לחזור לאתרו אבל אם לא יצא אלא לדבר עם חברו או להביא דבר לסוכה לצורך שעתו לא הויא יציאה לחייבו בברכה כשיחזור ודבר נכון זה. ומ"מ נהגו שאין מברכין אלא מסעודה לסעודה והוא כסברת רבינו יעקב ז"ל:

תוספות ר'

ברכות - פרק א'

יהודה חסיד

ברכה זאת, וכבר שאלתי מרבינו חס' מטתו כבוד, על ברכת הסוכה אם לריך לברך כשנכנס לישן בה כי הייתי מחשב כי אין לריך לברך כי שמא לא יוכל לישן בה וכשהוא ממש סמוך לשינה אין יכול לברך מפני השינה שקפלה עליו ולק' נהגו שלא לברך, והשיבני כי על כל מלוח סוכה שקיים מסעודה אחת ועוד סעודה אחרת כגון שינה ועיול ושטן ברכת לישב בסוכה שברך כשעודו שומרו מלברך עליהם, ואם שם אין לריך לברך על השינה מטעמו של רבינו יעקב ואפי' הסיח דעתו משינה והלך למלאכתו ושוב נתקן לישן, כש"כ בכאן שדעתו כל שעה לחזור אל הלמוד שיש לוותר מחוק המנהג שלא יצטרך לברך, ועל העיול ועל השטן לא שאלתי ממנו כי אם על השינה לפי ששינה מליט שאסור לישן חוץ לסוכה שינת עראי והתמירו בה יותר מבאכילה שאכילה עראי מותרת חוץ לסוכה, וכיון דברכין על באכילה כש"כ על השינה חללא ח"כ יהא טעם לחלק אבל בעיול ושטן לא מליטו איסור חוץ לסוכה.

שולחן ערוך אורח חיים תרל"ט:ח

נהגו שאין מברכים על הסכה אלא בשעת אכילה {והכי נהוג}

ביאור הגר"א שם

(לב) ס"ח נהגו – אע"ג דלפי מסקנא דגמרא שם מ"ו א' מברך אכל פעם שנכנס בה מ"מ עיקר הקבע בסוכה היא האכילה וכולם טפלים והיא פוטרת וע' תוס' דברכות י"א ב'. ודעת הרי"ף והרמב"ם עיקר:

חיי אדם חלק ב-ג (הלכות שבת ומועדים) כלל קמז

סעיף יג: מדינא דגמרא לדעת פוסקים ראשונים, כשבירך בסוכה ויצא לעשות צרכיו וכיוצא בו ולא לחזור תיכף, בענין שהיתה יציאה גמורה, ואם כן הרי הסיח דעתו מן המצוה, וכשיחזור אחר כך, צריך לברך שנית, ואפילו ק' פעמים ביום. ואימת שנכנס, אף על פי שאינו אוכל שם מברך, שהרי גם הישיבה והעמידה שם היא מצוה, דהוי כעין תדורו, וכן נהג הגר"א. ודוקא שיצא יציאה גמורה. אבל אם יצא להביא דבר לסוכה, אין צריך לברך, שהרי לא הסיח דעתו (עיין בהלכות ציצית כלל י"ב בנ"א ס"א א' שכתבתי שם לשון ר' מנוח בזה). אבל מנהג כל העולם כדעת הפוסקים שאינם מברכים אלא בשעת אכילה. ואפילו אם יושבים בסוכה קודם אכילה איזה שעה, אינם מברכים, דסבירא להו דברכה שמברכין על האכילה, היא פוטרת הכל. ומכל מקום אין נכון הדבר שישב כך בלא ברכה. ולכן הנכון שתיכף בבואו מבית הכנסת, יברך על דבר שהוא מה' מינים, ואף שאינו אוכל אלא כזית וכיוצא בו, כיון שהוא קובע עליו, יברך לישב בסוכה ולא יברך אחר כך בשעת אכילה:

סעיף טו: והמתענה בסוכות, נראה לי דהוא הדין אם אין בדעתו לאכול פת באותו יום, לכולי עלמא כל אימת שיצא יציאה גמורה, חייב לברך, דדוקא כשאוכל פת, סבירא להו להנהו פוסקים שמברך על עיקר חיוב סוכה ופוטר כל הדברים הטפלים. אבל כשאינו אוכל, לא שייך זה. ונראה לי דהוא הדין כשיצא יציאה גמורה לאחר אכילה וחוזר ונכנס ולא יאכל עד הערב וקודם האכילה יצטרך עוד הפעם לצאת לבית הכנסת, דבזה גם כן לכולי עלמא צריך לברך. וכן ההולך לסוכת חבירו. צריך לברך שם בין יאכל שם או

לא (ומש"כ תוס' דפוטר הטיוול אינו רוצה לומר יציאה גמורה על מנת שלא לכנסו תיכף אלא רצה לומר יציאה על מנת לחזור):

משנה ברורה שם

(מו) נהגו וכו' – ר"ל אף דמדינא דגמרא לדעת פוסקים ראשונים כשבירך בסוכה ויצא לעשות ענינו ולא לחזור תיכף בענין שהיה יציאה גמורה וא"כ הרי הסיח דעתו מן המצוה וכשיחזור אח"כ צריך לברך שנית ואפילו מאה פעמים ביום ואימת שנכנס אע"פ שאינו אוכל שם מברך שהרי גם הישיבה והעמידה שם היא מצוה דהוי כעין תדורו [ודוקא שיצא יציאה גמורה וכמו שכתבנו אבל אם יצא לעשות צרכיו או להביא דבר לסוכה א"צ לברך שהרי לא הסיח דעתו] מ"מ מנהג כל העולם כדעת הפוסקים שאינם מברכים אלא בשעת אכילה, ואפילו אם יושבים בסוכה קודם אכילה שעה אינם מברכים דס"ל דברכה שמברכים אח"כ על האכילה היא פוטרת הכל שהיא העיקר והיא פוטרת השינה והטיוול והלימוד שכולם טפלים לה. וכתבו האחרונים דנכון הדבר לצאת גם דעת הפוסקים הראשונים ולא לישב כך בלי ברכה, וע"כ תיכף בבואו מביהכ"נ יברך על דבר שהוא מחמשה מינים ויאכל ממנו מעט יותר מכביצה ויברך לישב בסוכה ולא יברך אח"כ בשעת אכילה:

שער הציון שם ס"ק צג

הנה אנכי העתקתי דעת הגר"ז דדוקא אם אוכל שם, ועל כרחו דסבירא לה דמה שהובא בבית יוסף בין שאוכל שם או לא, היינו, רק לדעת הסוברים דעל הכניסה לבד גם כן מחוייב לברך, אבל לפי מנהגנו אינו כן. ודעת הח"י אדם שהעתיק דבכל גונוי חייב לברך שם אפילו אם לא יאכל, נראה דטעמו דהמנהג שנהגו הוא רק בביתו שדרך לקבוע שם סעודה, אבל בבית אחרים שאין דרך לקבוע שם סעודה, לכולי עלמא כל שנכנס שם חייב לברך. ומכל מקום נראה דאפילו לדידיה הוא רק כשנכנס לשם ורוצה לישב שם, אבל כשנכנס לשם לגבות חובו וכדומה, שאר עסק ואין נפקא מיניה אצלו בין אם הוא סוכה או בית או חוץ, בזה לכולי עלמא אין צריך לברך דלא עדיף ממתעסק בעלמא, ורק בחלבים ועריות אמרינן דמתעסק חייב שכן נהנה, כן שמעתי בשם גדול אחד, ונכון:

הליכות שלמה פרק ט

יב. הנא לסוכת חנרו לבקרו כ"ד, מברך ברכת לישב בסוכה כשמועם מיני מזונות כ"ה או מעט יין וכדו' כו⁹².

טז. הנכנס לסוכה לישן בה, מברך ברכת לישב בסוכה אף בלא אכילה ל¹⁰⁶.

הליכות שלמה שם הערה 93

פרי או שותה כוס יין. עכ"ל. ורבנו כשבא לסוכת אחרים הידר למהר לברך לישב בסוכה ע"י טעימת מיני מזונות, כדי לקצר עד כמה שאפשר בשוהיה בסוכה בלא ברכה, וכמבואר במ"ב סי' תרל"ט סקמיו לענין הנכנס לסוכתו. וכמו כן הורה רבנו שהקובע עצמו ללמוד בסוכה ואין בדעתו לאכול שם כלל, יברך לישב בסוכה. והוסיף דבאמת מן הדין היה לנו לחייב ברכה כשמתכוין לסוכה אף בבא לזמן קצר, כגון לנטילת לולב כשרוצה לקיים המנהג ליטול בסוכה דוקא (וכן בבא לשתות מים אם רוצה בסוכה דוקא מפני ההידור), אלא דלא נהגו כן. כתבי תלמידים. 94. כתבי תלמידים.

חזון עובדיה דיני הישיבה בסוכה

לא. הנכנס לסוכת חבירו, לבקרו ביקור חג, אינו רשאי לברך לישב בסוכה, אלא אם כן אוכל אכילת קבע. אבל אם רק טועם מפת כסנין, ושותה מעט יין, אינו מברך, שספק ברכות להקלם.

Yoni Mandelstam <yonimandelstam@gmail.com>
to Zvi ▾

10:24 PM (42 minutes ago)

Hi Rabbi Sobolofsky,

Does Rebbi think that one should make a leishev b'sukkah when having corn flakes as his breakfast or chicken, for example, for dinner? In other words, should the bracha be recited when there is a "weekday kevi'us seuda" without a mezonos?

-Yoni

Zvi Sobolofsky
to me ▾

10:45 PM (22 minutes ago)

No

Sent from my iPhone